

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Sylvy Šiškeové a soudce Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobkyně: **A. S.**, zastoupené advokátem Mgr. Janem Švarcem, Vodičkova 695/24, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 3. 2019, čj. MPSV-2019/42685-911, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 5. 2021, čj. 13 Ad 11/2019 - 31,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V této věci jde o posouzení, zda vedení druhého řízení o odnětí příspěvku na bydlení bránila překážka litispendence.

[2] Žalobkyně požádala dne 31. 3. 2018 o příspěvek na bydlení od 31. 12. 2017; úřad práce zahájil správní řízení pod sp. zn. 32131-18-AB. Úřad práce žalobkyni tuto dávku přiznal od 31. 12. 2017 do 30. 6. 2018. Uložil přitom žalobkyni povinnost předložit každé kalendářní čtvrtletí výši příjmů společně posuzovaných osob a nákladů na bydlení. Jelikož měl úřad práce za to, že žalobkyně tuto povinnost nesplnila, dne 20. 7. 2018 jí oznámil, že zahájil řízení ve věci odnětí příspěvku na bydlení. Rozhodnutím ze dne 21. 8. 2018 úřad práce žalobkyni tuto dávku odňal od 1. 4. 2018, neboť k tomu dni na ni zanikl nárok.

[3] Proti rozhodnutí o odnětí dávky podala žalobkyně dne 22. 8. 2018 odvolání. Téhož dne požádala o příspěvek na bydlení za období května a června 2018; úřad práce zahájil správní řízení o této žádosti pod sp. zn. 92463-18-AB. V tomto řízení pak žalobkyni přiznal a vyplatil příspěvek na bydlení za požadované období.

[4] Žalovaný poté rozhodoval o odvolání žalobkyně proti rozhodnutí o odnětí příspěvku na bydlení od 1. 4. 2018 vydanému v řízení vedeném pod sp. zn. 32131-18-AB. Dne 31. 10. 2018 zrušil rozhodnutí úřadu práce, neboť pro odnětí dávky neshledal důvod.

[5] Dne 26. 11. 2018 úřad práce žalobkyni oznámil, že zahájil řízení ve věci odnětí příspěvku na bydlení přiznaného v řízení sp. zn. 32131-18-AB, neboť žalobkyně dne 22. 8. 2018 požádala o příspěvek znovu a v řízení sp. zn. 92463-18-AB jí byl příspěvek na bydlení od května 2018 přiznán a vyplacen. Žalobkyně namítla, že *další* řízení o odnětí příspěvku nelze zahájit, neboť dosud nebylo pravomocně skončeno *první* řízení o odnětí příspěvku, které bylo zahájeno dne 20. 7. 2018. Nově zahájené řízení o odnětí příspěvku by tedy měl úřad práce zastavit podle § 66 odst. 1 písm. e) správního řádu.

[6] Rozhodnutím ze dne 14. 12. 2018, sp. zn. 32131-18-AB, úřad práce žalobkyni odňal příspěvek na bydlení od 1. 5. 2018 do 30. 6. 2018. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, neboť nebylo jasné, zda bylo vydáno v řízení zahájeném oznámením ze dne 20. 7. 2018 či oznámením ze dne 26. 11. 2018. Druhé řízení o odnětí dávky podle žalobkyně nemělo být zahájeno, neboť tomu brání vedené první řízení o odnětí dávky.

[7] Rozhodnutí žalovaného o tomto odvolání je nyní předmětem soudního přezkumu. Žalovaný jím změnil rozhodnutí úřadu práce, pokud jde o odůvodnění odnětí příspěvku na bydlení; na právním stavu žalobkyně však nic nezměnil.

[8] Žalobkyně se proti rozhodnutí žalovaného bránila u městského soudu, který její žalobu zamítl. Žalovaný se i přes povinnost zabývat se každou z námitek uplatněných účastníkem řízení se všemi nevypořádal. To však nezpůsobuje nezákonnost rozhodnutí; jeho zrušení by představovalo přílišný formalismus. K námitce litispendence městský soud uvedl, že tato překážka není dána z důvodu odlišnosti v časovém období (první řízení se týká celého období od 1. 4. 2018 do 30. 6. 2018, druhé pouze období od 1. 5. 2018 do 30. 6. 2018). Tento časový rozdíl je přitom dostačený pro odlišení předmětu řízení.

II. Kasační stížnost žalobkyně a vyjádření žalovaného

[9] Žalobkyně (stěžovatelka) v kasační stížnosti nesouhlasí s názorem městského soudu, podle něhož nepůjde o litispendenci, pokud je předmětem prvního řízení příspěvek na bydlení v období od 1. 4. 2018 do 30. 6. 2018 a předmětem druhého řízení příspěvek na bydlení v období od 1. 5. 2018 do 30. 6. 2018. Pokud lze vzít žádost částečně zpět a tím zúžit časové období, pro které účastník řízení žádá o dávku, je třeba na věc nahlížet obdobně i při posuzování litispendence. Úřad práce by měl tedy podle stěžovatelky pokračovat jen v té části předmětu řízení, která se nepřekrývá s již zahájeným řízením, a ve zbytku měl řízení o odnětí dávky zastavit.

[10] Stěžovatelka nesouhlasí s odkazem městského soudu na rozsudek NSS ze dne 29. 3. 2012, čj. 4 Ads 165/2011 - 151. Není totiž přílehlavý, neboť v něm šlo o přiznání dvou dávek stejného typu, které měly odlišné začátky a neurčené konce období, pro která byly přiznány. U stěžovatelky však jde o odnětí téže dávky, která byla přiznána jediným rozhodnutím a částečně odnímána v témže období v rámci dvou souběžných řízení.

[11] Stěžovatelka nesouhlasí ani s názorem městského soudu, podle něhož byla dávka odňata důvodně, neboť byla přiznána dvěma různými rozhodnutími. Soud vycházel z toho, že pokud mají dvě řízení o přiznání dávky sice odlišný počátek období, za která jsou dávky přiznávány, avšak tato období se částečně překrývají, není dána překážka litispendence. Stěžovatelka má však za to, že u dávky, která má určen počátek i konec, je třeba posuzovat překážku litispendence i překážku věci rozhodnuté standardně. Stěžovatelka odkázala na rozsudek městského soudu

pokračování

ze dne 30. 11. 2020, čj. 2 Ad 16/2019 - 22, týkající se týchž účastníků, v němž soud dospěl k opačnému závěru.

[12] Kasační stížnost je podle stěžovatelky přijatelná, neboť se dotýká otázky, kterou judikatura NSS dosud neřešila.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti upozornil, že zrušení jeho rozhodnutí by stěžovatelce nepřineslo žádný užitek. Příspěvek za měsíce květen a červen roku 2018 jí byl přiznán a vyplacen v řízení vedeném pod sp. zn. 92463-18-AB. Žalovaný trvá na tom, že řízení vedená pod sp. zn. 32131-18-AB a sp. zn. 92463-18-AB nejsou totožná; tento názor dále rozebírá.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Kasační stížnost je přípustná. Ve věcech, v nichž před krajským (městským) soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS podle § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS ji odmítne jako nepřijatelnou (usnesení ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, body 10–12). Posuzovaná věc sice nepojednává o otázce právně složitě, nebyla však dosud judikaturou řešena. NSS proto kasační stížnost věcně projednal.

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Podle § 48 odst. 1 správního řádu *zahájení řízení u některého správního orgánu brání tomu, aby o téže věci z téhož důvodu bylo zahájeno řízení u jiného správního orgánu.* Podle odst. 2 téhož ustanovení *přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou.*

[17] Překážka litispendence brání tomu, aby v totožné věci probíhala souběžně dvě nebo více řízení (rozsudky NSS ze dne 30. 6. 2008, čj. 4 As 47/2007 - 84, nebo ze dne 23. 3. 2009, čj. 4 Ads 165/2011 - 151). Totožnost věci určují dvě podmínky, které musí být splněny současně, a sice řízení v *téže věci* a vedené *z téhož důvodu*. Posuzovaná věc se týká dvou řízení o odnětí příspěvku, tedy řízení zahajovaných z moci úřední. Stěžovatelka tvrdí, že zahájení řízení o odnětí příspěvku na bydlení zahájeného oznámením ze dne 26. 11. 2018 (*druhé řízení* o odnětí příspěvku) bránila překážka litispendence. Tu spatřuje v řízení o odnětí příspěvku zahájeného oznámením ze dne 20. 7. 2018 (*první řízení* o odnětí příspěvku), jehož předmětem byl zánik příspěvku na bydlení od 1. 4. 2018 pro nedoložení podkladů. Stěžovatelka se domnívá, že úřad práce byl povinen druhé řízení o odnětí dávky zastavit v rozsahu, ve kterém se obě řízení překrývají, a v řízení pokračovat pouze ve vztahu k zbylé části předmětu řízení; případně druhé řízení zcela zastavit.

[18] NSS v rozsudku ze dne 29. 3. 2012, čj. 4 Ads 165/2011 - 151, shledal, že v případě žádosti o doplatek na bydlení za období od počátku roku se nejedná o překážku věci zahájené, pokud dosud nebylo ukončené předchozí řízení o žádosti o doplatek na bydlení za období od některého z měsíců předcházejícího roku. Podle městského soudu se i v případě stěžovatelky obě řízení o odnětí sice týkala stejné dávky, ale lišila se v období, za které měla být příslušná dávka přiznána, resp. odejmuta. Stěžovatelka naopak spatřuje odlišnost od citovaného rozsudku v tom, že v jejím případě jde o odnímání téže dávky, která byla přiznána tímž rozhodnutím, ale v rámci dvou souběžných řízení.

[19] Městský soud konstatoval, že překážka litispendence nenastala, protože nebyly splněny podmínky pro její vznik. Soud ve vztahu k předmětu řízení zdůraznil odlišnost v časovém

období, za které správní orgány o odejmutí příspěvku na bydlení rozhodovaly. Zatímco v prvním případě se jedná o období od 1. 4. 2018 do 30. 6. 2018, v druhém případě jde o období od 1. 5. 2018 do 30. 6. 2018. NSS zdůrazňuje, že *první* řízení o odnětí bylo vedeno z důvodu, že stěžovatelka nedostala povinnosti, jejímž splněním úřad práce podmínil přiznání dávky (ačkoliv se později ukázalo, že postupoval nesprávně, a žalovaný rozhodnutí úřadu práce zrušil). *Druhé* řízení o odnětí bylo vedeno z důvodu odlišného – kvůli duplicitní výplatě příspěvku za tytéž dva měsíce.

[20] Jinak řečeno, správní orgány stěžovatelce v obou řízeních o žádostech o příspěvek na bydlení (sp. zn. 32131-18-AB a 92463-18-AB, lišících se počátkem nároku) přiznaly požadovaný příspěvek, který se tak v období měsíců května a června 2018 zdvojoval. Z tohoto důvodu správní orgány v dříve zahájeném řízení ve vztahu k překrývajícimu se období dvou měsíců dávku odňaly jako neprávem (neboť dvakrát) přiznanou.

[21] NSS souhlasí s městským soudem v tom, že stěžovatelka nebyla postupem správních orgánů zkrácena na svých právech. Příspěvky, které jí po právu náležely, jí byly vyplaceny. I pokud by správní orgány zvolily odlišný procesní postup, obdržela by stěžovatelka příspěvek za stejné měsíce a ve stejné výši. Nyní napadené rozhodnutí pouze mění rozhodnutí úřadu práce, přičemž obě rozhodnutí je třeba vnímat jako jeden celek spadající do řízení sp. zn. 32131-18-AB. Napadené rozhodnutí nemůže mít vliv na právní účinky rozhodnutí vydaného v řízení sp. zn. 92463-18-AB, které představuje samostatný právní podklad pro již vyplacené dávky. Nedošlo k odnětí příspěvku na bydlení, který byl stěžovatelce za měsíce květen a červen 2018 vyplacen, nýbrž pouze k odnětí práva na příspěvek na bydlení přiznaného duplicitním správním rozhodnutím. Postup správních orgánů nemá vliv ani na již vyplacený příspěvek za dané období, který tímto není dotčen.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] S ohledem na vše výše uvedené NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[23] O náhradě nákladů řízení NSS rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. května 2022

Zdeněk Kühn
předseda senátu